

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩІЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

Кафедра

ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА МАРКЕТИНГУ

(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Р. Б. Папірник

«03» жовтня 2019 року

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БАНКІВСЬКА СИСТЕМА**

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність

075 «Маркетинг»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна
програма

«Маркетинг»

(назва спеціалізації)

освітній ступінь

бакалавр

(назва освітнього ступеня)

форма навчання

денна

(денна, заочна)

розробник

Окуневич Ірина Леонідівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Банківська система» є складовою освітньо-професійної програми «Маркетинг» СВО ПДАБА 075 б – 2017 підготовки фахівців за освітнім ступенем бакалавр в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 075 «Маркетинг». Має статус варіативної компоненти циклу професійної підготовки.

Навчальна дисципліна «Банківська система» є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в банківській сфері. Викладання даної дисципліни виливає з необхідності більш доцільних знань щодо законів і форм грошового-кредитного обігу в умовах ускладнення, розширення та інтеграції ринкових відносин, що охопили всі сфери життя суспільства.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семestr	
			VII	VIII
Всього годин за навчальним планом, з них:	120	4		120
Аудиторні заняття, у т.ч:	46	1,5		46
лекції	24			24
лабораторні роботи				
практичні заняття	22			22
Самостійна робота, у т.ч:	74	2,5		74
підготовка до аудиторних занять	14			14
підготовка до контрольних заходів	14			14
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	16			16
підготовка до екзамену	30	1		30
Форма підсумкового контролю				екзамен

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни – оволодіння студентами основними засадами здійснення банківських операцій на такому рівні, щоб по закінченню навчання вони змогли якнайкраще орієнтуватися в питаннях діяльності банківської системи і надалі адаптувати здобуті знання у процесі діяльності за фахом.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Банківська система» є:

- вивчення поняття, структури, функцій, основних завдань і призначення банківської системи та її елементів;
- оволодіння методами проведення банківських операцій та надання банківських послуг, аналізу та менеджменту банківської діяльності;
- набуття вмінь та навичок використання міжнародного досвіду регулювання банківської діяльності та застосування інструментів при забезпеченні фінансової безпеки банків.

Пререквізити дисципліни. Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни: «Політична економія», «Економічний розвиток», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Історія економіки та економічної думки», «Регіональна економіка», «Сучасні економічні системи», «Національна економіка», «Статистика», «Міжнародна економіка», «Гроші та кредит», «Маркетинг».

Постреквізити дисципліни. Опанування студентами змісту дисципліни «Банківська система» дозволить ефективно використовувати отримані знання як в фінансовій сфері, так і в інших сферах національної економіки.

Компетентності:

- **Інтегральна компетентність.** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі маркетингової діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

- Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, застосування методів наукового пізнання.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знанням, генерувати нові ідеї.

ЗК5. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК6. Знання та розуміння предметної сфери фахової діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, вміння виявляти, ставити та виршувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність до проведення досліджень, пошуку, оброблення та аналізу інформації.

ЗК11. Здатність працювати в команді та автономно, навички міжособистісної взаємодії.

- **Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:**

СК1. Здатність логічно і послідовно передавати отримані базові знання предметної області маркетингу.

СК2. Здатність критично аналізувати і узагальнювати концепції, положення предметної області сучасного маркетингу.

СК3. Здатність демонструвати розуміння основ теорії та історії розвитку теорії маркетингу та прогнозування явищ і процесів у маркетинговому середовищі.

СК4. Здатність демонструвати розуміння сутності та змісту теорії маркетингу та функціональних зв'язків між її складовими.

СК5. Здатність коректно застосовувати методи і технічні прийоми маркетингу.

СК6. Здатність демонструвати розуміння особливостей досліджень, пов'язаних зі специфікою предметної області маркетингу.

СК8. Здатність провадити маркетингову діяльність в умовах невизначеності.

СК9. Здатність демонструвати розуміння маркетингового забезпечення інноваційної діяльності.

СК12. Здатність обґрунтовувати, презентувати і реалізовувати результати досліджень.

СК14. Здатність удосконалювати маркетингову функцію суб'єкта господарювання.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

РН1. Показати належний рівень знань у сфері маркетингу, стійке розуміння принципів побудови і розвитку його теорії.

РН2. Визначати способи аналізу і передбачення ринкових явищ та процесів із погляду фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.

РН3. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань маркетингової діяльності.

РН4. Збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного і методичного інструментарію.

РН5. Виявляти та аналізувати ключові характеристики маркетингових систем різного рівня, а також особливості поведінки їх суб'єктів.

РН8. Застосовувати інноваційні підходи щодо провадження маркетингової діяльності суб'єкта господарювання, гнучко адаптуватися до змін маркетингового середовища.

РН10. Пояснювати інформацію, ідеї, проблеми та альтернативні варіанти прийняття управлінських рішень фахівцям і нефахівцям у сфері маркетингу, представникам різних структурних підрозділів ринкового суб'єкта.

РН12. Набути навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

РН13. Проявляти вміння нести відповідальність за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи.

РН14. Виконувати функціональні обов'язки в групі під керівництвом лідера, мотивувати людей приймати нестандартні маркетингові рішення.

РН16. Підвищувати рівень особистої професійної підготовки.

Методи навчання: словесні, наочні та практичні.

Форми навчання: колективні, фронтальні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Основи побудови та функціонування банківської системи					
Сутність банківської системи України	8	2	2		4
Центральний банк у банківській системі країни	8	2	2		4
Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Функції банків	8	2	2		4
Операції банків по обслуговуванню платіжного обігу	8	2	2		4
Пасивні операції банків по залученню та запозиченню коштів	8	2	2		4
Активні операції комерційних банків. Кредитні операції банків	8	2	2		4
Особливості операцій з надання і погашення окремих видів кредитів	8	2	2		4
Операції банків з цінними паперами	8	2	2		4
Операції банків в іноземній валюті	8	2	2		4
Фінансовий аналіз діяльності комерційних банків	10	4	2		4
Фінансовий моніторинг банківської діяльності	8	2	2		4
Разом за змістовим модулем 1	90	24	22		44
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	120	24	22		74

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема заняття	Кількість годин
1	2	3
1	Сутність банківської системи України.	2
2	Центральний банк у банківській системі країни.	2
3	Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Функції банків.	2
4	Операції банків по обслуговуванню платіжного обігу.	2
5	Пасивні операції банків по залученню та запозиченню коштів.	2
6	Активні операції комерційних банків. Кредитні операції банків.	2
7	Особливості операцій з надання і погашення окремих видів кредитів.	2
8	Операції банків з цінними паперами.	2
9	Операції банків в іноземній валюті.	2
10,11	Фінансовий аналіз діяльності комерційних банків.	4
12	Фінансовий моніторинг банківської діяльності.	2
Усього годин:		24

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занятъ	Кількість годин
1	2	3
1	Сутність банківської системи України. Практичне завдання: аналіз на основі даних сайтів НБУ та АУБ провести маркетингове дослідження банківського ринку в Україні: динаміка кількості комерційних банків та їх філій, а також інших фінансових установ на банківському ринку. Аналітичні висновки.	2
2	Центральний банк у банківській системі країни. Обговорення питання: вплив іміджу НБУ на імідж України. Практичне завдання: проаналізувати складові іміджу та брэндінгу НБУ. Зробити висновки та рекомендації.	2
3	Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Функції банків. Практичне завдання: проаналізувати динаміку розвитку банківських установ на території України за сегментами банківського ринку. Висновки.	2
4	Операції банків по обслуговуванню платіжного обігу. Ситуаційне завдання: розробити рекламну кампанію з просування форми обслуговування платіжного обігу (за вибором) для корпоративного клієнта.	2
5	Пасивні операції банків по залученню та запозиченню коштів. Практичне завдання: За даними АУБ проаналізувати склад та структуру залучених коштів комерційного банку (за вибором студента) за останні 3 роки; розрахувати юначчу або надлишок власних ресурсів КБ; розрахувати рівень осідання депозитів. За результатами аналізу надати рекомендації щодо поліпшення стану, з точки зору маркетингу банку.	2
6	Активні операції комерційних банків. Кредитні операції банків. Практичне завдання: за даними АУБ проаналізувати динаміку, склад та структуру кредитного портфелю банку (за вибором студента). За результатами аналізу надати рекомендації щодо поліпшення стану, з точки зору маркетингу банку.	2
7	Особливості операцій з надання і погашення окремих видів кредитів. Ситуаційне завдання: скласти кредитну угоду за різновидами кредитів.	2
8	Операції банків з цінними паперами. Практичні завдання: розрахувати ринкову вартість цінного паперу (акція, облігація, вексель, сертифікат); визначити дохідність цінного паперу; суму дисконту; термін платежу та погашення.	2
9	Операції банків в іноземній валюті. Практичне завдання: визначити крос-курс; суму маржі при посередницьких операціях; розмір прибутку банку від форвардних та ф'ючерсних операцій.	2
10	Фінансовий аналіз діяльності комерційних банків. Практичне завдання: розрахувати фінансові показники, що характеризують фінансовий стан комерційного банку (на основі фінансової звітності комерційного банку за останні три роки);	2

1	2	3
	зробити висновки щодо ефективності діяльності банку та пропозиції щодо покращення фінансового стану, з точки зору маркетингу банку.	
11	Фінансовий моніторинг банківської діяльності. Вивчення, обговорення і застосування у вирішенні практичних завдань банківського законодавства (закон України «Про банки»).	2
	Усього годин:	22

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Підготовка до аудиторних занять	14
2.	Підготовка до контрольних заходів	14
3.	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	16
3.1	організація і функціонування провідних банківських систем зарубіжних країн	3
3.2	центральні банки в зарубіжних країнах	2
3.3	фінансові посередники на грошовому ринку	2
3.4	форми безготівкових розрахунків та їх характеристика	3
3.5	управління залученим капіталом комерційного банку	3
3.6	кредитна утода та етапи процесу кредитування	3
5.	Підготовка до екзамену	30
	Усього годин:	74

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для ефективної перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь та навичок з навчальної дисципліни використовуються наступні методи контролю: усний контроль (усне опитування), письмовий (у формі контрольної роботи), тестовий, практична перевірка.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкова оцінка за змістовий модуль 1 визначається як проста середня арифметична сума балів, що отримані за роботу на кожному практичному занятті. Тобто:

$$\text{Підсумкова оцінка за змістовий модуль} = \frac{\sum \text{балів за кожне практичне заняття}}{\text{кількість практичних занять}}$$

Бали за заняття розподіляються наступним чином:

Бали	Критерій оцінки роботи на занятті
1	2
100-90	Студент глибоко та всебічно розкриває зміст питання, яке обговорюється, з використанням матеріалів, які він самостійно опрацював і показує вміння: формулювати висновки та узагальнення за питанням; аргументовано та логічно викладає матеріал. Додатково підготовив та презентував доповідь на тему заняття. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового

1	2
	алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом. Зроблені аргументовані висновки.
89-82	Студент розкриває зміст питання, яке обговорюється; робить узагальнення та висновки; логічно викладає свої знання, але недостатньо використовує матеріали додаткової літератури та допускає окремі неточності при відповіді. Має навички розв'язання конкретних практичних завдань. Успішно виконав передбачені планом заняття завдання без істотних зауважень. Орієнтується у сучасних тенденціях розвитку.
81-75	Студент розкриває зміст питання, яке обговорюється; але не робить узагальнення та висновки, недостатньо використовує матеріали додаткової літератури та допускає окремі неточності при відповіді. Виконує практичні завдання в межах програмних вимог, але допускається помилок (але не більш ніж 2 в одному завданні).
74-64	Студент поверхнево розкриває зміст питання, яке обговорюється, відтворюючи тільки матеріали подані на лекції; не робить узагальнення та висновки, допускає суттєві неточності при відповіді. Студент не вміє вирішувати передбачені програмою практичні завдання або допускає принципові помилки (більш ніж 2 в одному завданні) у їх виконанні.
63-60	Студент знає тільки термінологію з теми заняття. Практичні завдання передбачені програмою не вміє вирішувати, але намагається. Веде повний конспект лекцій та практичних занять.
59-35	Студент зовсім не орієнтується у питаннях які обговорюються та вирішуються на занятті, але при цьому має повний конспект лекцій та практичних занять.
34-1	Студент зовсім не орієнтується у питаннях які обговорюються та вирішуються на занятті, при цьому не має конспекту лекцій та практичних занять.

До екзамену допускаються студенти, які отримали за кожний окремий змістовий модуль не менш ніж 60 балів. Обов'язково до екзамену слід відпрацювати всі пропущені заняття.

Екзамен здійснюється шляхом тестування. Усього в екзаменаційному білеті 25 тестових завдань. Тестове завдання оцінюється наступним чином:

- правильна відповідь – 4 бали;
- неправильна – 0 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни. Визначається як проста середня арифметична результатів засвоєння змістового модуля і оцінкою за екзамен:

$$\text{Підсумкова оцінка з дисципліни} = \frac{\text{Підсумкова оцінка за змістовий модуль}}{2} + \text{Екзаменаційна оцінка}$$

Порядок зарахування пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять відбувається шляхом самостійного опанування студентами навчального матеріалу з наступною перевіркою отриманих знань під час консультацій викладачів: усного опитування по темі пропущеної лекції та розв'язування практичного завдання за темою пропущеного практичного заняття. Критерії оцінювання пропущених занять співпадають з критеріями оцінки роботи студента на занятті.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Банківська система України: становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів: монографія / За ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. Тернопіль: «Вектор», 2012. 462 с.
2. Катан Л.І., Демчук Н.І., Бабенко-Левада В.Г., Журавльова Т.О. Банківська система: навч.посіб. / Дніпро: Пороги, 2017. 444 с.
3. Коваленко В. В., Коренєва О. Г., Черкашина К. Ф. та ін. Банківська система України: монографія / ДВНЗ «УАБС НБУ». Суми, 2010. 187 с.
4. Корнилюк Р. В., Івасів І. Б., Диба О. М. Іноземні банки в Україні: вплив та регулювання: монографія / К.: КНЕУ, 2012. 234 с.
5. Холодна Ю.Є. Банківська система : навчальний посібник / Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. 316 с.

Допоміжна

1. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. Дата оновлення: 19.10.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. Дата оновлення: 27.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
3. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
4. Про депозитарну систему України: Закон України від 06.07.2012 № 5178-VI. Дата оновлення: 27.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>
5. Про затвердження Змін до Інструкції про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті: Постанова Національного банку України від 18.11.2013 № 458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2082-13>
6. Про затвердження Інструкції про безготікові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова Національного банку України; Інструкція, Форма типового документа від 21.01.2004 № 22. Дата оновлення: 10.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>
7. Про затвердження Інструкції про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України та змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України: Постанова Національного банку України; Інструкція, Форма від 12.12.2002 № 502 Дата оновлення: 10.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0021-03>
8. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Національного банку України; Інструкція від 28.08.2001 № 368. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>
9. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: Постанова Національного банку України; Положення, Перелік, Вимоги, Коефіцієнти від 30.06.2016 № 351. Дата оновлення: 07.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>
10. Про Положення про Комісію Національного банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків: Постанова Національного банку України; Положення від 09.11.1998 № 470. Дата оновлення: 13.05.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0470500-98>
11. Окуневич І. Л., Воробйова І. Д., Карпінська Ю. В. Націоналізація ПриватБанку: причини та наслідки для банківської системи України. Економічний простір: Збірник наукових праць. Дніпро: ПДАБА, 2018. №134. С. 89–104. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2018_134_10
12. Окуневич І. Л., Оскома О. В., Лазебна А. А. Аналіз топ-10 криптовалют за рівнем капіталізації та прогноз їх майбутнього існування. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2019. №14. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/2019/14/5242>

13. Окуневич І.Л., Жара А. М. Основні проблеми сучасної банківської системи України та шляхи їх подолання. Науковий диспут: питання економіки і фінансів: збірник тез наукових праць XIII Міжнародної науково-практичної конференції (Харків–Віден–Лондон, 31 січня 2019 р) / ГО «Фінансово-економічна наукова рада», 2019. С. 6-10.

14. Okunevych I. L., Hlivecka M. O. Neobank: bubble or paradigm shift? Economics Bulletin of the National Mining University. 2018. C. 129–138. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2018/1/EV20181_129-137.pdf

12. INTERNET-РЕСУРСИ

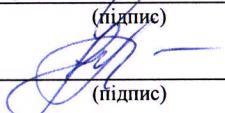
1. Офіційний сайт Асоціації українських банків. URL: <http://aub.org.ua>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної установи Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <http://www.smida.gov.ua>
4. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: <http://uainsur.com>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuvg.gov.ua>
8. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua>

Розробник

(І.Л. Окуневич)

Гарант освітньої програми

(М.О. Прилєпова)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
фінансів, обліку та маркетингу
Протокол від «2» жовтня 2019 року № 3 (186)